

FFI Forsvarets
forskningsinstitutt

25/041

FFI-RAPPORT

Forsvarsindustrien i Norge

– statistikk for 2024

Mari Paulsrud

Forsvarsindustrien i Norge

– statistikk for 2024

Mari Paulsrud

Emneord

Forsvarsindustri
Statistikk
Økonomisk utvikling

FFI-rapport

25/041

Prosjektnummer

1693

Online ISSN

2704-2383

Engelsk tittel

The Norwegian defence industry – main figures for 2024

Godkjennere

Roar Smedsrød, *forskningsleder*
Olav Holberg, *NK/assisterende forskningsdirektør*

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskreven signatur.

Opphavsrett

© Forsvarets forskningsinstitutt (FFI). Publikasjonen kan siteres fritt med kildehenvisning.

Sammendrag

Vi har studert nøkkeltall for 2024 fra virksomheter i forsvarsindustrien i Norge. Industrien har samlet sett rapportert om videre vekst i forsvarsrelatert omsetning på 34 %. Både omsetningen til Forsvaret, til andre norske kunder og til utenlandske kunder steg. De fire største virksomhetene sto for 70 % av den samlede forsvarsrelaterte omsetningen.

Omsetningen til utenlandske kunder økte med 34 % fra 2023 til 2024. Denne består av eksport og omsetning i utenlandske datterselskaper, som steg med henholdsvis 40 % og 27 %.

Forsvarsrelatert forskning og utvikling (FoU) økte med 87 % fra 2023 til 2024. Både egenfinansiert FoU og FoU finansiert av andre bidro til veksten, med økning på henholdsvis 77 % og 92 %.

Ordreserven fortsatte å vokse og økte med 71 % i 2024. Den var mer enn 3 ganger så stor som den samlede forsvarsrelaterte omsetningen.

Antall forsvarsrelaterte årsverk i virksomhetene var 42 % høyere enn ved forrige måling. Norske årsverk og årsverk i utenlandske datterselskap bidro omtrent like mye til økningen.

Statistikken bygger på data fra 91 virksomheter, 21 flere enn for 2023.

Økonomiske hovedtall for norsk forsvarsindustri (nominelle tall)	MNOK		Endring 2023–2024
	2024	2023	
Samlet forsvarsrelatert omsetning til	46 085	34 388	34 %
Forsvaret	9 156	6 358	44 %
Andre norske kunder	2 279	2 130	7 %
Utenlandske kunder (eksport og datterselskap)	34 649	25 899	34 %
Samlet forsvarsrelatert eksport	18 978	13 551	40 %
Lisenspliktig eksport, A- og B-materiell	13 688	10 271	33 %
Lisenspliktig eksport, flerbruksvarer	805	205	292 %
Øvrig ikke-lisenspliktig eksport	4 485	3 075	46 %
Samlet forsvarsrelatert forskning og utvikling	2 706	1 448	87 %
Forsvarsrelatert ordreserve	141 049	82 512	71 %
Forsvarsrelaterte årsverk	13 114	9 218	42 %

Summary

We have studied key figures for 2024 from companies in the Norwegian defense industry. The industry has collectively reported a continued growth in defense-related revenue of 34 %. Revenue from the Armed Forces, other Norwegian customers, and foreign customers all increased. The four largest companies accounted for 70 % of the total defense-related revenue.

Revenue from foreign customers grew by 34 % from 2023 to 2024. This consists of exports and revenue from foreign subsidiaries, which increased by 40 % and 27 %, respectively.

Defense-related research and development (R&D) increased by 87 % from 2023 to 2024. This includes both self-financed R&D and R&D funded by others, which increased by 77 % and 92 %, respectively.

The defense-related order backlog continued to grow—by 71 % in 2024. The order backlog was more than three times the total defense-related revenue.

The number of defense-related full-time equivalents (FTEs) in the companies was 42 % higher than in the previous measurement. Norwegian FTEs and FTEs in foreign subsidiaries contributed roughly equally to the increase.

The statistics are based on data from 91 companies, 21 more than in 2023.

Main figures for the Norwegian defence industry	MNOK		Change
	2024	2023	2023–2024
Total defence related revenue to	46 085	34 388	34 %
<i>The Norwegian Armed Forces</i>	9 156	6 358	44 %
<i>Other Norwegian customers</i>	2 279	2 130	7 %
<i>Foreign customers</i>	34 649	25 899	34 %
Total defence related export	18 978	13 551	40 %
<i>Licensed export, category A and B products</i>	13 688	10 271	33 %
<i>Licensed export, dual-use</i>	805	205	292 %
<i>Other non-licensed export, military end-user</i>	4 485	3 075	46 %
Total defence related R&D	2 706	1 448	87 %
Backlog of defence-related orders	141 049	82 512	71 %
Defence-related FTEs (full-time-equivalents)	13 114	9 218	42 %

Innhold

Sammendrag	3
Summary	4
Forord	7
1 Innledning	9
2 Metode	11
2.1 Respondenter	11
2.2 Innsamling av data	11
3 Rammebetingelser	12
3.1 Hvor går norsk eksport?	13
3.2 Materiellinvesteringer i Norge	14
3.3 Materiellinvesteringer i NATO-landene	15
3.4 NATO Support and Procurement Agency	15
4 Status og utviklingstrekk i forsvarsindustrien	16
4.1 Samlet forsvarsrelatert omsetning	17
4.2 Nærmere om forsvarsrelatert omsetning i Norge	19
4.3 Eksport fra norsk forsvarsindustri og omsetning i utenlandske datterselskaper	20
4.4 Forskning og utvikling	23
4.5 Forsvarsrelaterte årsverk	25
4.5.1 STEM-kompetanse	27
4.6 Forsvarsrelaterte ordreserver	27
5 Andre nøkkeltall	28
5.1 Forventninger til 2025	28
5.2 Forsvarsrelaterte innkjøpskostnader	29

Vedlegg	32
A Små og mellomstore virksomheter	32
B Spørreskjema	35
Forkortelser og begrepsavklaringer	39
Referanser	40

Forord

Rapporten gir en oversikt over forsvarsindustriens årlige virksomhet. Dette er den femtende utgaven i serien. Arbeidet er finansiert av Forsvarsdepartementet (FD) og Forsvars- og sikkerhetsindustriens forening (FSi).

Vi har videreført metodene fra tidligere år der det har vært mulig. Årets statistikk inneholder noen justeringer.

De siste fem årene har vi samlet inn data for å belyse effekten av forsknings- og utviklingsaktivitet (FoU). I denne perioden har spørreskjemaet hatt tre spørsmål om omsetning, driftsresultat og forventet fremtidig omsetning fra nye produkter og tjenester.

Modellen for effektmåling bygger på arbeid fra McKinsey (Aase et al., 2018). Vi har møtt noen metodiske utfordringer. Det er særlig krevende å måle effektene av FoU når det går flere år mellom FoU-innsats og det faktiske salget av nye produkter. I tillegg har få respondenter besvart disse spørsmålene, og vi er usikre på om alle har tolket dem likt.

På grunn av disse utfordringene kan vi ikke produsere statistikk av tilstrekkelig kvalitet. Derfor har vi fjernet de tre spørsmålene fra årets skjema.

Vi har også utelatt spørsmålet om gjenkjøpsforpliktelser fordi svargrunnlaget er for lite.

Vi tilstreber å sikre anonymiteten til deltakende virksomheter. Som tidligere år rapporterer vi kun på aggregerte tall.

Kjeller, 14. oktober 2025
Mari Paulsrud

1 Innledning

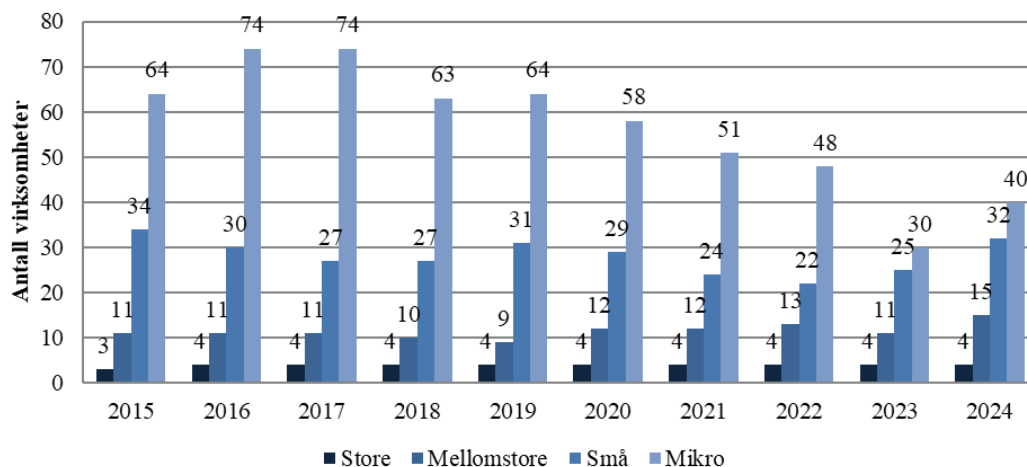
Regjeringen understreker i Langtidsplanen for forsvarssektoren (Forsvarsdepartementet, 2024) behovet for en robust, innovativ og konkurransedyktig forsvarsindustri som en strategisk ressurs for nasjonal sikkerhet. Den skal sikre beredskap, leveringssikkerhet og teknologisk utvikling. Planen legger vekt på tett samarbeid med NATO og allierte, samtidig som den gir industrien forutsigbare rammer og bedre mulighet til å være konkurransedyktig internasjonalt.

Veikartet for økt produksjonskapasitet i forsvarsindustrien (Forsvarsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet, 2024) peker på at dagens kapasitet ikke er tilstrekkelig for å møte behovene vi opplever i dagens sikkerhetspolitiske situasjon. Russlands aggresjon og situasjonen i Ukraina er den store drivkraften. Veikartet inneholder rundt 40 tiltak for å bidra til økt produksjonskapasitet i norsk forsvarsindustri.

«Forsvarsindustrien i Norge – statistikk» er en årlig rapport fra FFI siden 2011. Rapporten gir en systematisk oversikt over industriens økonomiske utvikling og rolle, og fungerer som en temperaturmåling av norsk forsvarsindustri. Forsvarsdepartementet finansierer arbeidet gjennom FFI prosjekt 1693, med støtte fra Forsvars- og sikkerhetsindustriens forening (FSi). Rapporten gir et faktagrunnlag for myndighetenes oppfølging innenfor det forsvarsindustrielle området.

Vi bruker ingen stringent definisjon av norsk forsvarsindustri, men omtaler bedrifter som utvikler, produserer og støtter materiell og tjenester tilpasset militære formål. Leverandører av flerbruksteknologi og -produkter regnes også som forsvarsindustri når leveransene inngår i produkter eller systemløsninger utviklet for militære formål. Dette omfatter virksomheter som leverer direkte til Forsvaret i Norge eller andre land, eller som er underleverandører til slike leveranser. (Forsvarsdepartementet, 2021)

Som i andre bransjer er det også i forsvarsindustrien kontinuerlige strukturelle endringer, med virksomheter som slår seg sammen, skifter navn og/eller eierskap, avvikles, prioriterer andre markeder, og nye virksomheter som kommer til. Antallet store og mellomstore virksomheter har generelt vært relativt stabilt over tid. Blant de minste virksomhetene (små og særlig mikrovirksomheter) er variasjonen større. De siste årene har vi registrert høy tilvekst av medlemmer i FSi, og de fleste nye virksomhetene kan klassifiseres som små eller mikro. Mikrovirksomheter har færre enn 10 forsvarsrelaterte årsverk. Små har 10–49, mellomstore 50–249, og store over 250 forsvarsrelaterte årsverk. Vi kategoriserer etter antall *forsvarsrelaterte årsverk*, ikke totalt antall årsverk. For de virksomhetene som har både sivil og forsvarsrelatert omsetning, får dette betydning. Eksempelvis kan virksomheter som blir klassifisert som store eller mellomstore i andre sammenhenger, her bli klassifisert som små eller mikro.

Figur 1.1 Fordeling av forsvarsvirksomheter som har svart på undersøkelsen etter størrelse¹

Årets statistikk bygger på nøkkeltall for totalt 91 virksomheter (21 flere enn for 2023, se figur 1.1). Vi sendte spørreskjema til 251 virksomheter (32 flere enn sist). Se kapittel 2, metode.

Rapporten er organisert som følger:

- Kapittel 2 består av metodebeskrivelse
- Kapittel 3 gir en kort oversikt over de vesentligste rammefaktorene som innvirker på forsvarsindustrien i Norge. Dataene i dette kapitlet er hentet fra eksterne kilder.
- Kapittel 4 rapporterer de økonomiske hovedtallene for 2024 fra spørreundersøkelsen og utviklingen over tid.
- Kapittel 5 gir oversikt over andre nøkkeltall, inkludert utviklingen i forsvarsrelaterte innkjøpskostnader og forventninger til 2025.
- Illustrasjoner av hovedtallene i segmentet for mikro-, små og mellomstore bedrifter (SMB) finnes i vedlegg A.
- Spørreskjema er vedlagt (se i vedlegg B)

¹ Størrelse refererer til en kategorisering etter antall forsvarsrelaterte årsverk. I denne rapporten benytter vi gjennomgående EUs kategorisering (EC recommendation 2003/361/EC):

Store: 250 årsverk eller flere, Mellomstore: 50-249 årsverk, Små: 10-49 årsverk, Mikro: Under 10 årsverk

2 Metode

Metoden viderefører i hovedsak tidligere opplegg, der prinsippene er detaljert i Tvetbråten (2011). Vi har likevel gjort enkelte justeringer de siste årene, redegjort for i Paulsrud (2022), Paulsrud (2023), Skøelv og Paulsrud (2024) og nedenfor.

2.1 Respondenter

Vi definerer norsk forsvarsindustri som virksomheter i Norge som selger spesialtilpassede varer og tjenester til militære sluttbrukere. For å sikre et størst mulig utvalg har vi brukt: medlemslisten til FSi, Utenriksdepartementets (UD) oversikt over virksomheter med innvilget eksportlisens (Utenriksdepartementet, 2025), samt andre kilder, se tabell 2.1.

Vi har deretter vasket listene for duplikater. Vi har også utelukket virksomheter som primært selger jakt- og sportsvåpen, virksomheter som leverer sivile varer og tjenester, og virksomheter som er konkurs eller under avvikling. Det gjenværende antallet virksomheter har dannet grunnlaget for undersøkelsen. Tabell 2.1 viser hvor mange virksomheter vi kontaktet fra de ulike kildene, både i år og tidligere år.

Størrelsen på forsvarsindustrien i Norge, kilder	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Medlemsskap i FSi	124	129	131	140	143	143	168	178	209	256
Eksportlisens fra UD*	123	123	93	110	116	116	102	90	118	116
Andre kilder**	41	10	11	6	10	10	12	18	14	23
Sum vurderte virksomheter	288	262	235	256	269	269	282	286	341	395
Fravalg***	150	132	89	117	126	144	120	80	122	144
Utvalgte respondenter	138	130	146	139	143	125	162	206	219	251

* Listen som er lagt til til grunn er eksportlistene fra årlig Meld. St. 29 (2024-2025) om eksport av forsvarsmateriell fra Norge

** Andre kilder inkluderer lister fra f.eks FMA, NSPA og tidligere svarlister

*** F.eks de samme virksomheter som er på flere lister

Tabell 2.1 Kilder for valg av respondenter

Antallet virksomheter som mottok spørreskjema økte betydelig i år. Vi sendte ut skjema til 251 virksomheter i år mot 219 i fjor. Dette ga oss svar fra 91 virksomheter, 21 flere enn i fjor. Svarprosenten var 42 %, en økning fra 36 % i fjor.

2.2 Innsamling av data

Datagrunnlaget for statistikken er hovedsakelig hentet fra tre kilder; virksomhetenes egenrapporterte tall, virksomhetenes årsregnskap og tall fra NATO Support and Procurement

Agency (NSPA). Vedlegg B viser spørreskjemaet (med veiledning) og hvilke opplysninger vi har bedt om fra virksomhetene.

Vi henter virksomhetenes årsregnskap fra Proff Forvalt, som igjen sammenfatter tallene fra Regnskapsregisteret i Brønnøysundregistrene. Vi har også benyttet virksomhetenes nettsider som informasjonskilde. Tallene fra NSPA brukes i denne rapporten som en indikator på industriens rammebetingelser.

Tallene virksomhetene rapporterer til FFI gjennom spørreskjemaet er vår viktigste kilde. Vi bruker derfor betydelige ressurser på å få inn flest mulig svar, blant annet gjennom purringer, oppfølging og kvalitetssikring.

3 Rammebetingelser

Norsk forsvarsindustri opererer under komplekse og krevende rammebetingelser som påvirker produksjonsevne, konkurransekraft og strategisk betydning. Politisk og finansiell støtte til nasjonal forsvarsindustri er vesentlig for å opprettholde leveringssikkerhet og nasjonal handlefrihet (Forsvarsdepartementet, 2021). Slik støtte er også viktig for tilgang til andre lands teknologi, kunnskap og forsvarsmarkeder.

Norsk forsvarsindustri er i stor grad avhengig av eksport. Hjemmemarkedet er lite, og utviklingen i andre lands investeringsbudsjetter og politikk er derfor en viktig rammefaktor for industrien.

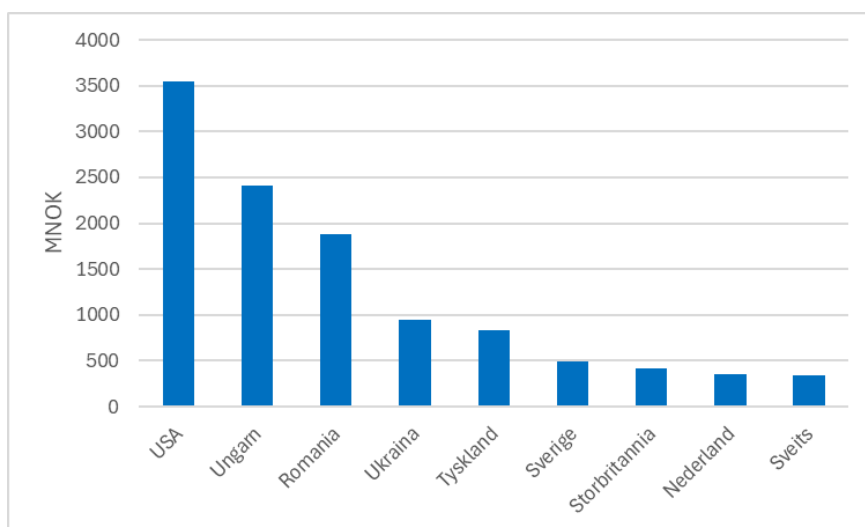
Den norske forsvarsindustrien spiller en sentral rolle i å sikre nasjonal og internasjonal tilgang til kritisk forsvarsmateriell og teknologi. Industrien bidrar til nasjonalt forsvar og til global sikkerhet gjennom eksport og internasjonalt samarbeid. I lys av geopolitiske endringer og økt etterspørsel fra allierte har regjeringen understreket betydningen av en ansvarlig og strategisk eksportpolitikk som ivaretar norske sikkerhetsinteresser og internasjonale forpliktelser. Norsk forsvarsindustri er verdensledende innen flere høyteknologiske områder, og bidrar til innovasjon, kompetanseutvikling og verdiskaping i hele landet. For å forbli konkurransedyktig og relevant er industrien avhengig av å delta i internasjonale utviklings- og produksjonssamarbeid (Utenriksdepartementet, 2025).

Nedenfor gir vi en kort oversikt over status og utviklingen i eksporten, materiellinvesteringer i Norge og materiellinvesteringer i NATO-landene. Vi viser også utviklingen for norsk industri i anskaffelser gjennom NATO Support and Procurement Agency (NSPA).

3.1 Hvor går norsk eksport?

I 2024 gikk mesteparten av norsk lisenspliktig eksport til NATO-land og andre europeiske land: 96 % av eksporten av A-materiell og 89 % av eksporten av B-materiell (Utenriksdepartementet, 2025). USA var største mottaker av både A- og B-materiell, etterfulgt av Ungarn, Romania og Ukraina. Eksporten av forsvarsmateriell til Ukraina utgjorde 945 millioner kroner i 2024, og omfatter både direktesalg av forsvarsmateriell fra norske bedrifter, samt eksport av forsvarsmateriell til allierte land for videre donasjon til Ukraina. Mye donert materiell fra forsvarssektoren til Ukraina føres med lave verdier i eksportregnskapet².

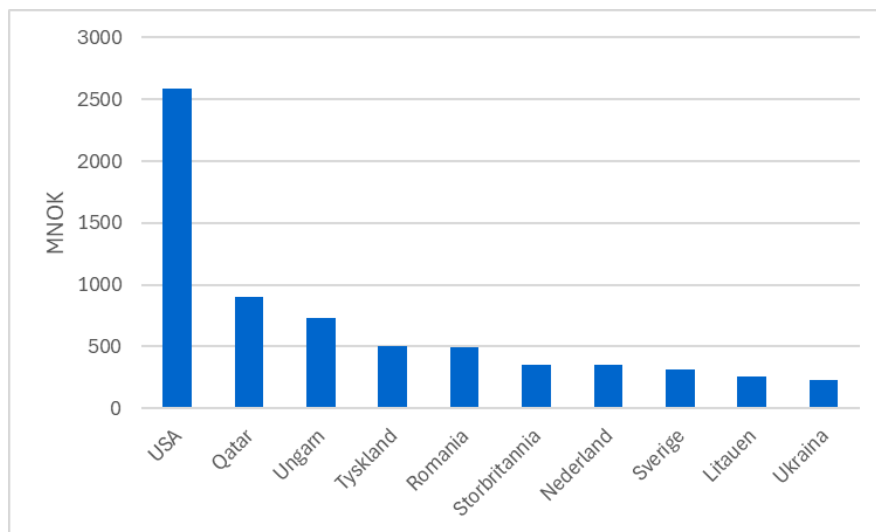
I 2024 økte eksporten mest til USA, deretter Romania og Ungarn. Eksporten til Qatar falt mest, etterfulgt av Storbritannia og Litauen. Figur 3.1 viser de ti største eksportmarkedene i 2024.

Figur 3.1 De ti største eksportmarkedene for norsk forsvarsindustri i 2024 (UD, 2025).

Figur 3.2 viser gjennomsnittet for de ti største eksportmarkedene de siste fem årene. Landene er i stor grad de samme, med USA som klart største marked. Qatar er nest størst målt som femårsgjennomsnitt. Ukraina er for første gang inne på listen.

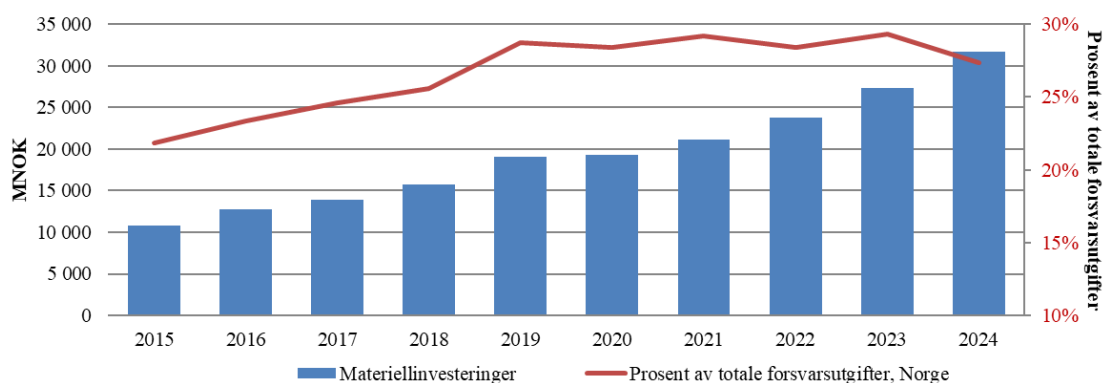
² Dette skyldes at det er materiellets regnskapsmessige verdi som føres i tolldeklarasjonen. For anleggsmidler, som inkluderer strukturmateriell som stridsvogner, fly, artilleriskyts og missiler, er disse verdiene ofte fullt nedskrevet (Utenriksdepartementet, 2025)

Figur 3.2 De ti største eksportmarkedene for norsk forsvarsindustri, gjennomsnitt siste fem år (UD, 2025)³.

3.2 Materiellinvesteringer i Norge

De norske materiellinvesteringene steg med 14 % fra 2023 til 2024, se figur 3.3. Investeringsandelen gikk ned fra 29 % i 2023 til 27 % i 2024, målt som andel av totale forsvarsutgifter. (North Atlantic Treaty Organization, 2025)

Figur 3.3 Norske forsvarsrelaterte materiellinvesteringer innrapportert til NATO (NATO, 2025)⁴.

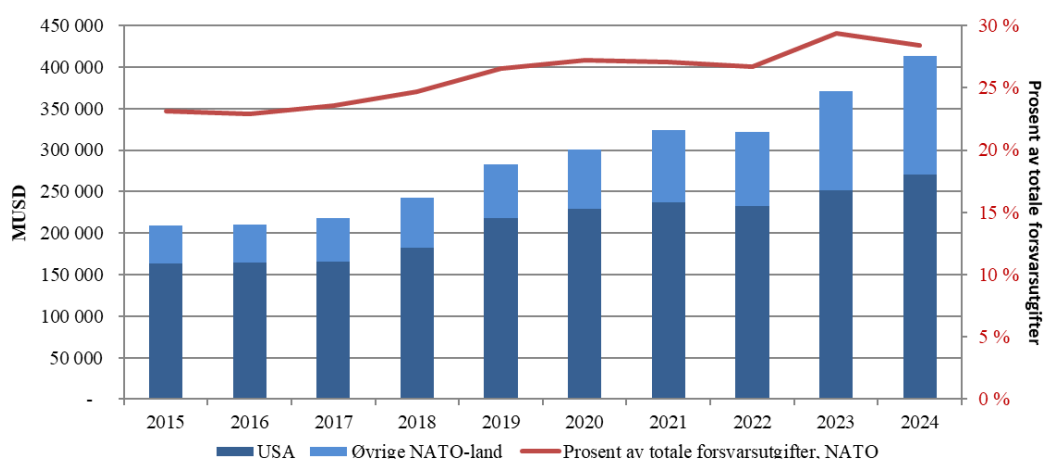
³ Eksporten til Ukraina har kun funnet sted i 2023 og 2024. Femårgjennomsnittet som vises i figur 3.2 er derfor utelukkende basert på disse to årene

⁴ I mill. NOK, nominelle tall. Aktuelle valutakurser er hentet fra Norges Bank: [Valutakurser](https://www.norges-bank.no/tema/Statistikk/Valutakurser/kurser) / <https://www.norges-bank.no/tema/Statistikk/Valutakurser/kurser>

Årsrapporten til Forsvarsmateriell (FMA) viser at de største materiellinvesteringene var knyttet til F-35 kampfly, undervannsbåter og maritim helikopterkapasitet. Disse tre utgjorde 49 % av investeringsutgiftene i 2024 (Forsvarsmateriell, 2025).

3.3 Materiellinvesteringer i NATO-landene

De totale materiellinvesteringene i NATO-landene steg videre i 2024. Imidlertid falt investeringsandelen etter oppgang i 2023, se figur 3.4. USA sto for 66 % av de samlede materiellinvesteringene, ned fra 68 % i 2023. Bare tre land hadde en investeringsandel på under 20 % av landets totale forsvarsutgifter. En av NATOs målsettinger er at denne andelen skal være minst 20 %. Norge hadde en investeringsandel på 27 % i 2024, ned fra 29 % i 2023. (NATO, 2025)

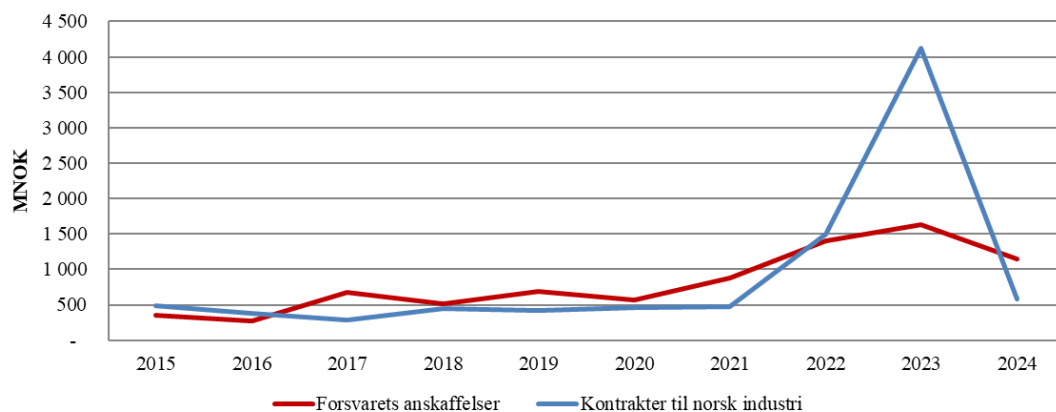
Figur 3.4 Materiellinvesteringer i NATO-landene, i mill. USD, nominelle tall (NATO, 2025).

3.4 NATO Support and Procurement Agency

NATO Support and Procurement Agency (NSPA) bidrar til stordriftsfordeler ved anskaffelser som NATOs medlemsland gjennomfører. Dette omfatter særlig innkjøp av drivstoff og annet forbruksmaterieill til drift og vedlikehold av nasjonale kapasiteter, men også støtte til internasjonale operasjoner (Forsvarsdepartementet, 2021).

Forsvarets anskaffelser fra NSPA falt med 30 % i 2024 etter tre år med oppgang, se figur 3.5 (rød kurve). (NATO Support and Procurement Agency, 2025)

Verdien av kontrakter til norsk industri falt med hele 86 % i 2024 etter sterk oppgang i 2022 og 2023, se figur 3.5 (blå kurve). Oppgangen i 2022 og 2023 antas å henge sammen med Russlands krig mot Ukraina. NSPA forklarer nedgangen i 2024 blant annet med at norsk industri hadde svært store kontrakter de foregående årene, noe som ga et betydelig løft og påfølgende nedgang.

Figur 3.5 Forsvarets anskaffelser og norske virksomheters kontrakter med NSPA (MNOK) (NSPA, 2025).

4 Status og utviklingstrekk i forsvarsindustrien

Virksomhetene som utgjør norsk forsvarsindustri opererer ofte i flere markeder. De fleste virksomhetene i undersøkelsen inngår i næringsgrupperingene⁵ industri og varehandel, se tabell 4.1. som viser fordeling etter virksomhetsstørrelse. Fire virksomheter kan betegnes som store (over 250 forsvarsrelaterte årsverk). Nær 80 % av virksomhetene var små eller mikrovirksomheter (henholdsvis under 50 og 10 ansatte, se kapittel 1).

⁵ Vi benytter den enkelte virksomhets NACE-kode som er registrert i Brønnøysundregistrene. NACE er den internasjonale standarden for næringsgrupperinger. Siden vi opererer med en relativt liten gruppe virksomheter, har vi begrenset grupperingen til det øverste nivået; næringshovedområde.

Næringsgruppering	Størrelse (forsvarsrelaterte årsverk)				Sum
	Store	Mellomstore	Små	Mikro	
Industri	3	11	14	13	41
Varehandel	1	0	4	19	24
Informasjon og kommunikasjon	0	4	10	1	15
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	0	0	4	6	10
Transport og lagring	0	0	0	1	1
Sum virksomheter	4	15	32	40	91

Tabell 4.1 Fordeling av virksomheter etter størrelse og næring, 2024.

I dette kapittelet presenterer vi resultatene av årets undersøkelse og utviklingen over tid. Vi viser tall på aggregert nivå. Presentasjonen følger i hovedsak strukturen i spørreskjemaet (se vedlegg B). Med mindre annet er nevnt, rapporterer vi nominelle tall⁶ knyttet til forsvarsrelatert virksomhet (ikke justert for prisutviklingen).

4.1 Samlet forsvarsrelatert omsetning

Forsvarsrelatert omsetning omfatter inntekter til salg av militært utstyr med tilhørende teknologier og øvrige produkter som er spesialtilpasset forsvarsformål. Definisjonen inkluderer også forsvarsrelaterte tjenester, som vedlikehold av militært utstyr og konsulenttjenester utført på oppdrag fra Forsvaret (Tvetbråten, 2011, s.17).

Samlet forsvarsrelatert omsetning består av omsetning til Forsvaret, omsetning til andre kunder i Norge og omsetning til utenlandske kunder, inkludert eksport. Til hvert datapunkt i figurene viser vi også et glidende gjennomsnitt av de fem foregående år.

De store virksomhetene dominerer omsetningstallene i den norske forsvarsindustrien. Vi henviser derfor til vedlegg A for en mer detaljert oversikt over segmentet mikro-, små og mellomstore bedrifter (heretter kalt SMB).

Krigen i Ukraina har påvirket det europeiske forsvarsmarkedet. Allerede i 2022 merket norsk forsvarsindustri en økt etterspørsel. Den samlede forsvarsrelaterte omsetningen fortsatte å øke i 2024 og endte på over 46 mrd. kroner (NOK). Dette tilsvarer en økning på 34 % i sammenlignet med 2023, da oppgangen var 32 %.

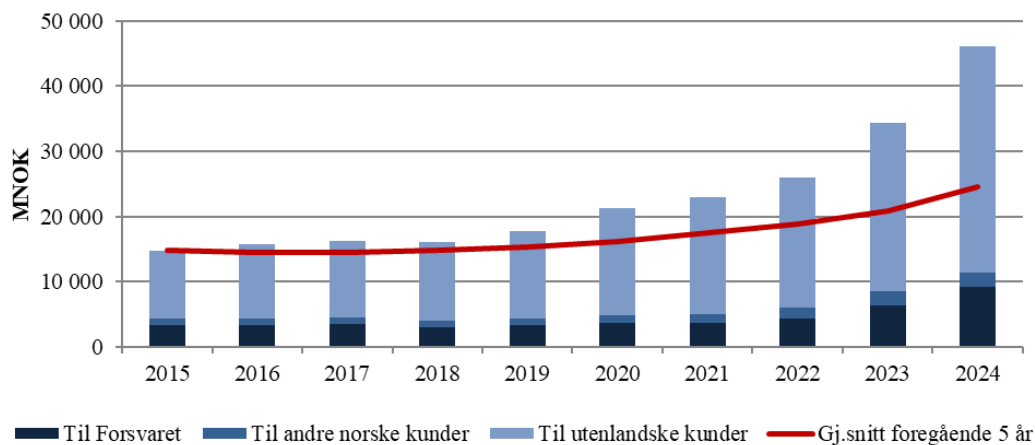
⁶ Nominelle tall er ikke justert for prisveksten/inflasjon (jf. konsumprisindeksen til Statistisk sentralbyrå (SSB): [Konsumpriser \(ssb.no\)](https://www.ssb.no/konsumpriser))

Forsvarsrelatert omsetning (nominelle verdier)	MNOK 2024	Endring prosent	
		2023	2019-2023
Samlet forsvarsrelatert omsetning	46 085	34 %	88 %
Omsetning til Forsvaret	9 156	44 %	113 %
Omsetning til andre kunder i Norge	2 279	7 %	60 %
Omsetning til og i utlandet (eksport og datterselskap)	34 649	34 %	85 %
Størrelse			
Store	32 237	27 %	84 %
Mellomstore	6 179	50 %	84 %
Små	5 771	108 %	184 %
Mikro	1 898	-14 %	21 %

Tabell 4.2 Utvikling i forsvarsrelatert omsetning.

Både omsetningen til Forsvaret og til andre norske kunder hadde solid vekst i 2024. Omsetningen til og i utlandet (eksport samt salg fra datterselskap i utlandet) økte også betydelig og utgjorde over 34,6 mrd. kroner. Det betyr at nær åtte av ti kroner omsatt i norsk forsvarsindustri kom fra utenlandske kunder (se mer i kapittel 4.3). Alle størrelsessegmenter hadde oppgang i total forsvarsrelatert omsetning unntatt mikrovirksomhetene. Sammenlignet med femårgjennomsnittet hadde alle segmenter betydelig vekst.

Tabell 4.2 og figur 4.1 viser den forsvarsrelaterte omsetningen fordelt på kundegrupper, og viser særlig størrelsen og veksten i omsetning til utenlandske kunder. Omsetningen fra salg til Forsvaret steg betydelig i 2023 og 2024 etter å ha ligget relativt stabilt tidligere. Omsetningen fra eksport og utenlandske datterselskaper steg mindre enn omsetningen til Forsvaret i 2023 og 2024, men utgjør fortsatt den klart største andelen og har hovedsakelig drevet den samlede veksten i forsvarsrelatert omsetning over tid.

Figur 4.1 Utviklingen i forsvarsrelatert omsetning etter kundegruppe.

4.2 Nærmere om forsvarsrelatert omsetning i Norge

Norsk forsvarsindustri rapporterte over 11,4 mrd. kroner i omsetning i Norge i 2024, en økning på 35 % fra 2023. I tabell 4.3 bryter vi ned omsetningen etter kundegrupper i Norge (Forsvaret og andre norske kunder) og etter virksomhetsstørrelse.

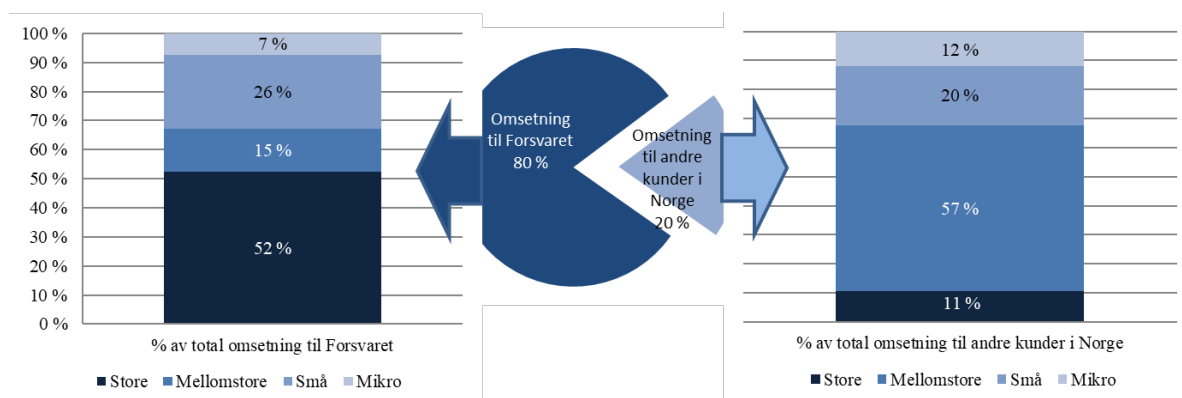
Forsvarsrelatert omsetning i Norge	MNOK
Samlet forsvarsrelatert omsetning	11 435
Omsetning til Forsvaret	9 156
Omsetning til andre kunder i Norge	2 279
Størrelse	
Store	5 103
Mellomstore	2 580
Små	2 812
Mikro	940

Tabell 4.3 Forsvarsrelatert omsetning i Norge, 2024.

70 av 91 virksomheter rapporterte omsetning direkte til Forsvaret. De fire største virksomhetene sto for 52 % av denne omsetningen, se figur 4.2.

Mange virksomheter er også underleverandører til andre norske forsvarsvirksomheter. 50 av 91 virksomheter rapporterte forsvarsrelatert omsetning til andre kunder i Norge. Her dominerer

mellomstore, små og mikrovirksomheter; nær 90 % av den forsvarsrelaterte omsetningen til andre kunder i Norge kom fra disse virksomhetene, se figur 4.2.

Figur 4.2 Forsvarsrelatert omsetning i Norge etter kundegruppe og virksomhetsstørrelse, 2024.

4.3 Eksport fra norsk forsvarsindustri og omsetning i utenlandske datterselskaper

Forsvarsindustrien i Norge er avhengig av internasjonale markeder og samarbeid over landegrenser i utvikling og produksjon. Norsk forsvarsindustri tilbyr produkter, teknologi og kompetanse som etterspørres globalt. En betydelig andel av virksomhetene eksporterer varer og tjenester.

For å styrke tilgangen til nye markeder, tilegne seg kompetanse og legge til rette for videre vekst etablerer flere virksomheter seg internasjonalt. I forsvarsmarkedet er dette ofte nødvendig for markedsadgang, ettersom proteksjonisme er utbredt og inngangsbarrierene høye. Norsk forsvarsindustri har derfor i økende grad valgt etablering utenfor Norge – gjennom oppkjøp, datterselskaper eller annen lokal tilstedeværelse.

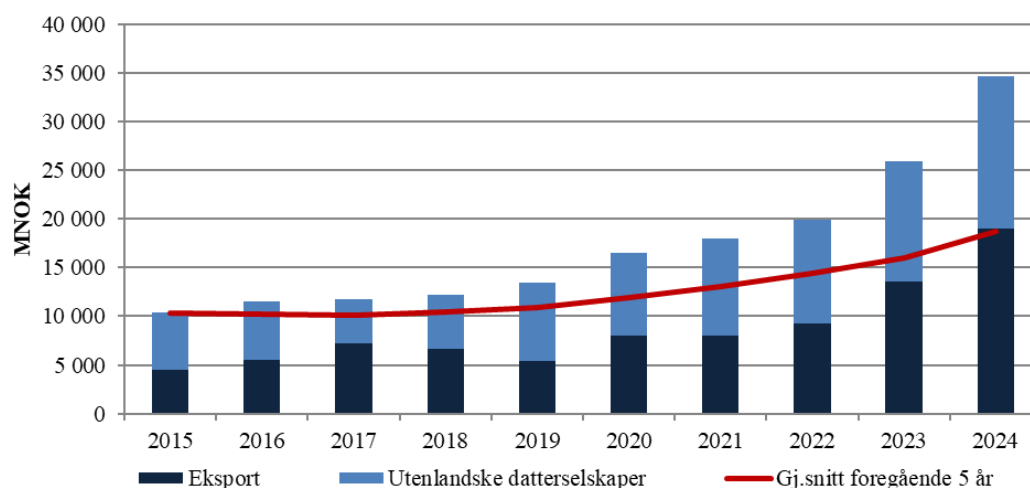
I vår begrepsbruk skiller vi mellom lisenspliktig og ikke-lisenspliktig forsvarsrelatert eksport. Lisenspliktig eksport følger UD's definisjon (Utenriksdepartementet, 2025).

Vi retter oppmerksomheten mot utviklingen av norsk forsvarsindustri. Til forskjell fra UD's eksportstatistikk, begrenser vi utvalget til forsvarsrelatert eksport og inkluderer dermed ikke eksport av lisenspliktige varer til sivile kunder. Derimot inkluderer vi, i motsetning til UD, eksport av ikke-lisenspliktig forsvarsrelatert materiell til militær sluttbruker (varer som ofte tilpasses fra sivile produkter).

Forskjellene mellom UD's eksportstatistikk og vår avgrensning gjør at tallene ikke er direkte sammenlignbare. Erfaring viser likevel at totalsummer og utviklingstrekk over tid harmonerer relativt godt.

Norsk forsvarsindustri rapporterte en økning på 30 % i omsetningen til utenlandske kunder i 2024, etter en vekst på 30 % året før. Denne omsetningen består av *to komponenter*: eksport og inntekter fra utenlandske datterselskaper, se figur 4.3.

Eksporten økte med 40 % i 2024, mens omsetningen fra datterselskaper i utlandet steg med 27 %. Sammenlignet med gjennomsnittet for de fem foregående årene var dette henholdsvis 114 % og 38 % høyere, se tabell 4.4 og 4.5.

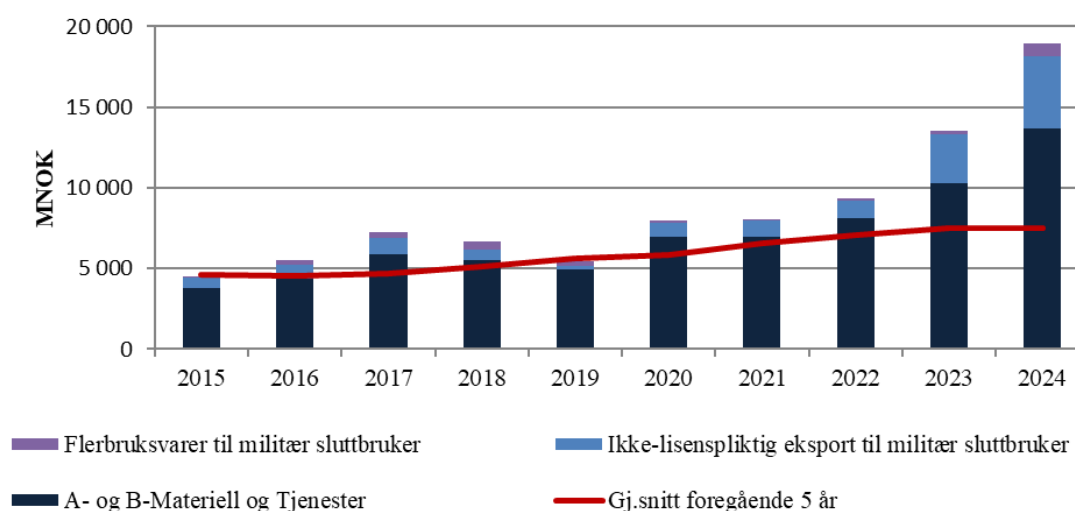
Figur 4.3 Forsvarsrelatert omsetning til utenlandske kunder.

Av 91 virksomheter rapporterte 50 eksport i løpet av året. Den forsvarsrelaterte eksporten var nær 19 mrd. kroner. Alle størrelsessegmenter – unntatt mikrovirksomheter – rapporterte eksportvekst i 2024. Sammenlignet med femårgjennomsnittet var utviklingen positiv i alle segmenter, se tabell 4.4.

	<i>MNOK</i> 2023	Endring prosent	
		2023	2019-2023
Samlet forsvarsrelatert eksport	18 978	40 %	114 %
<i>A- og B-materiell, Tjenester</i>	<i>13 688</i>	<i>33 %</i>	<i>84 %</i>
<i>Flerbruksmateriell</i>	<i>805</i>	<i>292 %</i>	<i>387 %</i>
<i>Ikke-lisenspliktig eksport</i>	<i>4 485</i>	<i>46 %</i>	<i>253 %</i>
Størrelse			
<i>Store</i>	<i>12 601</i>	<i>29 %</i>	<i>105 %</i>
<i>Mellomstore</i>	<i>3 120</i>	<i>35 %</i>	<i>74 %</i>
<i>Små</i>	<i>2 806</i>	<i>295 %</i>	<i>430 %</i>
<i>Mikro</i>	<i>451</i>	<i>-44 %</i>	<i>13 %</i>

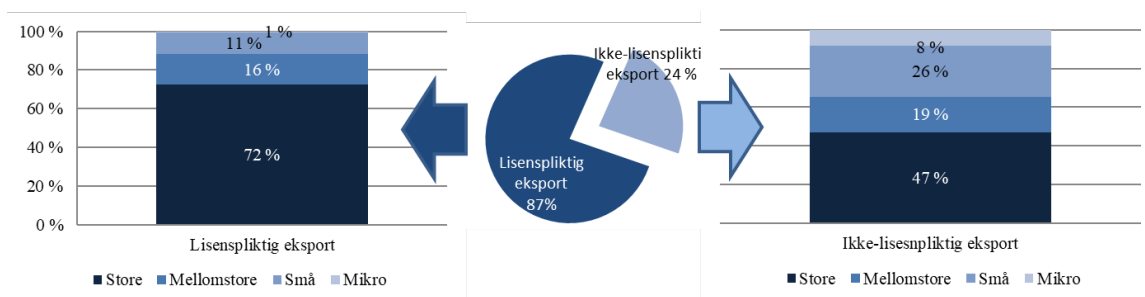
Tabell 4.4 Utviklingen i forsvarsrelatert eksport.

Lisenspliktig A- og B materiell og tjenester var største eksportsegment og utgjorde 72 % av all eksport i 2024. Eksport av ikke-lisenspliktige varer til militær sluttbruker utgjorde 24 % av samlet eksport og steg 253 % sammenlignet med femårsgjennomsnittet, se tabell 4.4 og figur 4.4.

Figur 4.4 Utviklingen i eksport, fordelt på varekategori.

Store og mellomstore virksomheter sto for 88 % av all lisenspliktig eksport i 2024. For ikke-lisenspliktig eksport sto store og mellomstore for 66 %, mens små og mikrovirksomheter sto for 34 %, se figur 4.5.

Figur 4.5 Andel av type eksport etter virksomhetsstørrelse, 2024.

For 2024 rapporterte virksomhetene en forsvarsrelatert omsetning på nær 15,7 mrd. NOK i utenlandske datterselskap, hvorav 93 % var i de store virksomhetene, se tabell 4.5. Det er verdt å merke seg at omsetningen i utenlandske selskaper er større enn eksporten.

Den unormalt kraftige økningen for mellomstore virksomheter skyldes at rapportert omsetning for 2023 var tilsvarende unormalt lav. Få virksomheter og relativt lave omsetningstall skaper store svingninger fra år til år, se tabell 4.5.

	MNOK 2024	Endring prosent	
		2023	2019-2023
Forsvarsrelatert omsetning i utl. datterselskap	15 671	27 %	58 %
Størrelse			
Store	14 532	27 %	67 %
Mellomstore	479	23621 %	60 %
Små	152	-71 %	-72 %
Mikro	507	30 %	37 %

Tabell 4.5 Utvikling i forsvarsrelatert omsetning i utenlandske datterselskaper

4.4 Forskning og utvikling

Kunnskap er en grunnleggende drivkraft for utvikling, innovasjon og vekst i forsvarsindustrien. Forskning og utvikling (FoU) innebærer systematisk og kreativ virksomhet med mål om å frembringe ny innsikt eller finne nye anvendelser av eksisterende kunnskap⁷. I denne sammenhengen refererer forsvarsrelatert FoU til kostnader og verdier som er regnskapsført og aktivert, og som direkte kan knyttes til aktiviteter i forsvarssektoren.

⁷ Se blant annet Statistisk sentralbyrå sin temaside om FoU: [Forskning og innovasjon \(ssb.no\)](https://www.ssb.no/forsvar/forsvarsrelatert-fou)

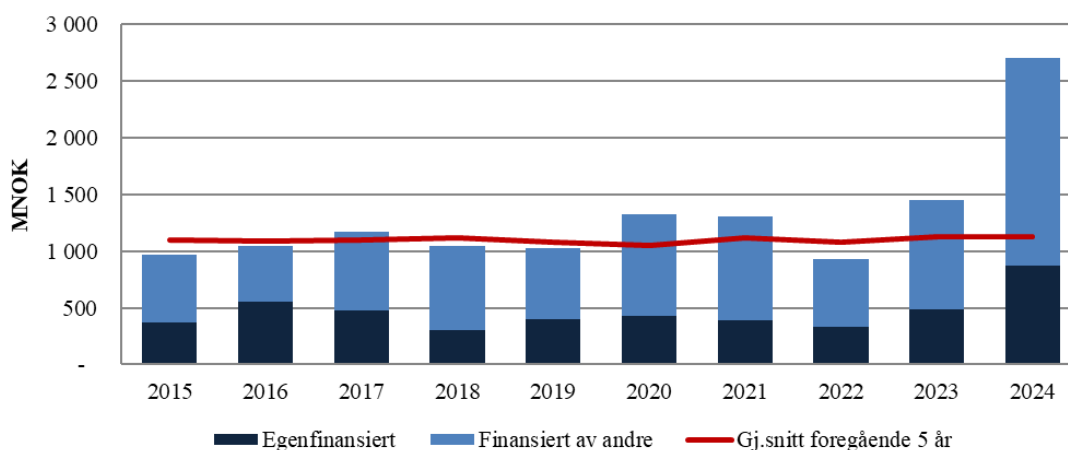
36 av 91 virksomheter rapporterte forsvarsrelatert FoU i 2024.

Virksomhetene kan finansiere sin FoU alene eller i samarbeid med andre, for eksempel kunder eller offentlige støtteordninger slik som Innovasjon Norge eller Det europeiske forsvarsfondet (EDF).

Samlet FoU økte videre med hele 87 % i 2024 etter en oppgang på 56 % i 2023. Egenfinansiert FoU steg 77 % og var 124 % over femårsgjennomsnittet. FoU finansiert av andre steg 92 % og var 130 % over femårsgjennomsnittet. Oppgang i samlet FoU gjaldt alle virksomhetsstørrelser unntatt mikrovirksomheter, se tabell 4.6 og figur 4.6.

Forsvarsrelatert forskning og utvikling (nominelle verdier)	MNOK 2024	Endring prosent	
		2023	2019-2023
Samlet forsvarsrelatert FoU	2 706	87 %	124 %
<i>Egenfinansiert</i>	870	77 %	113 %
<i>Finansiert av andre</i>	1 836	92 %	130 %
Størrelse			
<i>Store</i>	1 942	86 %	118 %
<i>Mellomstore</i>	281	9 %	52 %
<i>Små</i>	452	322 %	374 %
<i>Mikro</i>	31	-16 %	-29 %

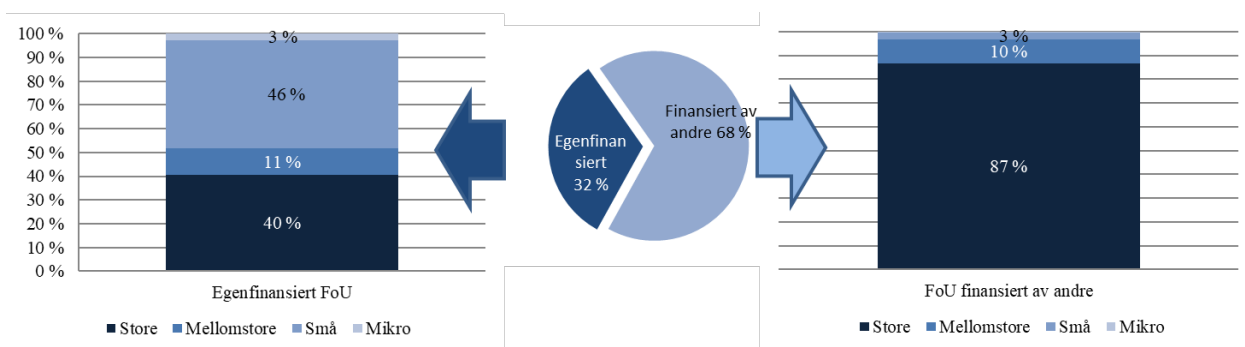
Tabell 4.6 Utviklingen i forsvarsrelatert FoU.

Figur 4.6 Utviklingen i forsvarsrelatert FoU etter finansieringskilde.

I 2024 sto FoU finansiert av andre for 68 % av samlet FoU. Egenfinansiert FoU sto for 32 %.

De store virksomhetene sto for 87 % av FoU finansiert av andre og 40 % av den egenfinansierte FoU i 2024, se figur 4.7. Små bedrifter rapporterte en kraftig økning i FoU (+322 %) og sto for 46 % av samlet egenfinansiert FoU i 2024, se tabell 4.6 og figur 4.7.

Figur 4.7 Forsvarsrelatert FoU etter finansiering, 2024.

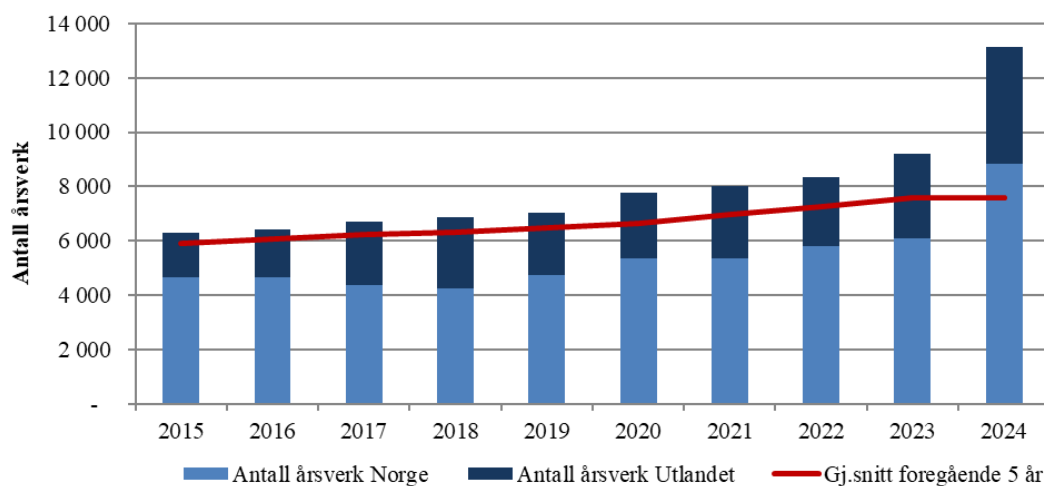
4.5 Forsvarsrelaterte årsverk

Vi defineres forsvarsrelaterte årsverk som årsverk i all aktivitet knyttet til forsvarsrelatert virksomhet (utvikling, produksjon, salg, vedlikehold etc.). Herunder også støtteaktiviteter som ledelse, personal, lønn, IT m.m. Vi har bedt virksomhetene om å oppgi totalt antall årsverk (sivil og forsvarsrettet) og antall forsvarsrelaterte årsverk. I virksomheter med både sivil og forsvarsrelatert aktivitet kan dette være krevende å skille. Da anbefaler vi å anslå antall forsvarsrelaterte årsverk ut fra andelen forsvarsrelatert omsetning av total omsetning.

Virksomhetene rapporterte 13 114 forsvarsrelaterte årsverk i 2024, en økning på 42 % fra 2023. 8 840 årsverk var i Norge, og 4 274 var tilknyttet til norsk forsvarsindustri i utlandet. Antall norske årsverk steg 45 %, utenlandske 38 % i 2024, noe som var henholdsvis 61 % og 64 % over femårsgjennomsnittet, se tabell 4.7 og figur 4.8.

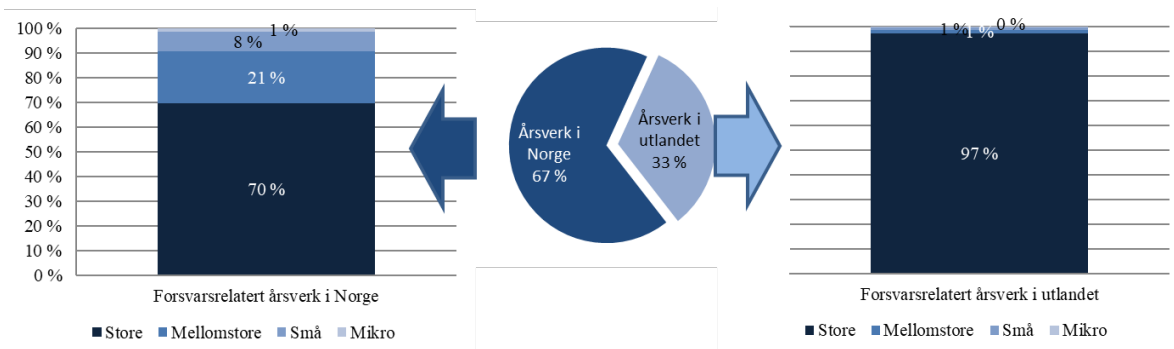
Forsvarsrelaterte årsverk	Antall	Endring prosent	
	2024	2023	2019-2023
Samlet forsvarsrelaterte årsverk	13 114	42 %	62 %
Norske årsverk	8 840	45 %	61 %
Utenlandske årsverk	4 274	38 %	64 %
Størrelse			
Store	10 330	42 %	71 %
Mellomstore	1 913	53 %	51 %
Små	743	23 %	22 %
Mikro	128	26 %	-21 %

Tabell 4.7 Utvikling i forsvarsrelaterte årsverk.

Figur 4.8 Utvikling i forsvarsrelaterte årsverk.

Av årsverkene i Norge i 2024 var 70 % i de store virksomhetene. I virksomhetene i utlandet var hele 97 % i de store virksomhetene, se figur 4.9.

Figur 4.9 Antall forsvarsrelaterte årsverk etter virksomhetsstørrelse, Norge og utlandet, 2024.

4.5.1 STEM-kompetanse

STEM kompetanse (Science, Technology, Engineering and Mathematics) antas å være vesentlig for forsvarsrelaterte virksomheter. Vi har undersøkt hvor mange som har ansatte med formell STEM kompetanse (bachelorgrad eller høyere) og hvor stor andel av de forsvarsrelaterte årsverkene som har slik kompetanse.

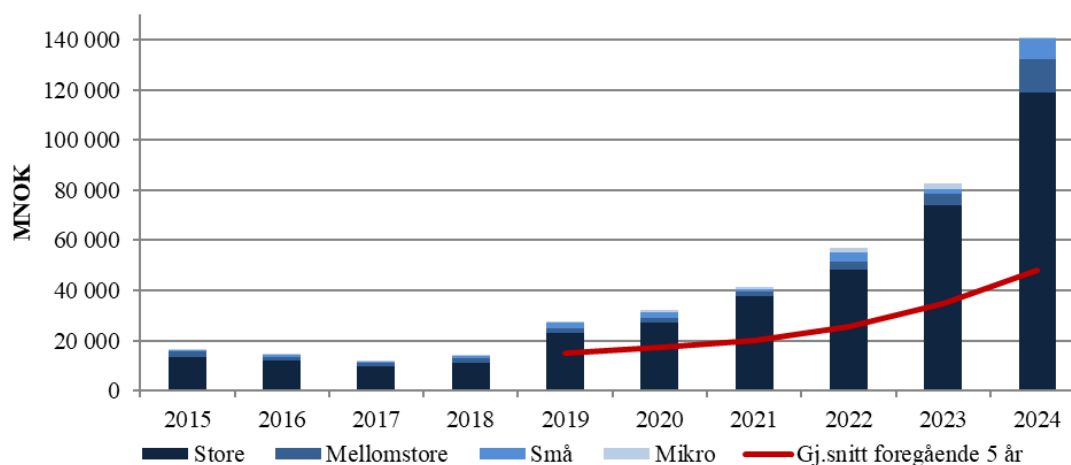
56 virksomheter rapporterte at de hadde forsvarsrelaterte årsverk med STEM kompetanse. Anslagsvis hadde 38 % av de forsvarsrelaterte årsverkene i Norge STEM kompetanse i 2024.

4.6 Forsvarsrelaterte ordrereserver

Undersøkelsen kartlegger også utviklingen i ordrereserver. Virksomhetene rapporterte over 141 mrd. kroner i forsvarsrelaterte ordrereserver ved utgangen av 2024. Ordrereservene steg 71 % i 2024, etter en økning på 44 % i 2023 og betydelig vekst også tidligere år, se figur 4.10. Sammenlignet med femårsgjennomsnittet var nivået i 2024 hele 193 % høyere, se tabell 4.8. De store virksomhetene sto for 84 % av de forsvarsrelaterte ordrereservene.

Forsvarsrelatert ordresreserve	MNOK	Endring prosent	
	2024	2023	2019-2023
Samlet forsvarsrelatert ordresreserve	141 049	71 %	193 %
Størrelse			
Store	119 022	60 %	183 %
Mellomstore	13 409	197 %	391 %
Små	7 917	360 %	267 %
Mikro	700	-66 %	-44 %

Tabell 4.8 Utviklingen i forsvarsrelatert ordresreserve.

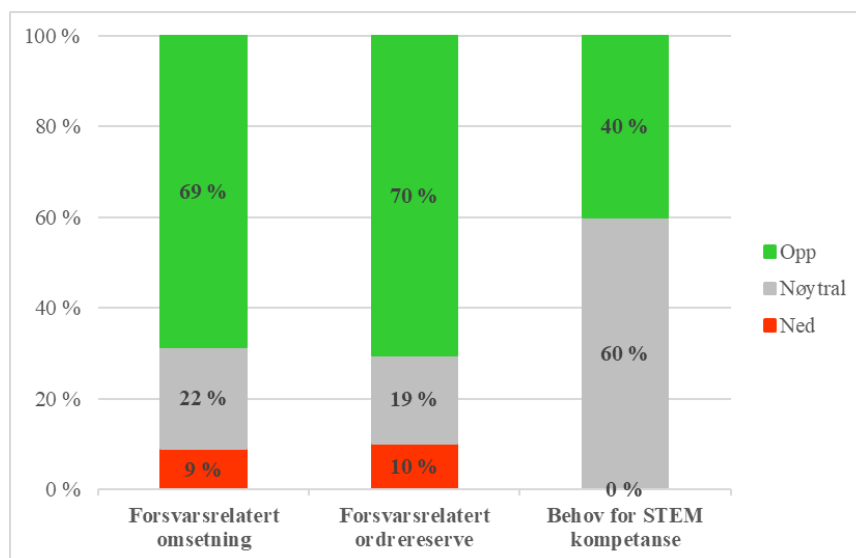

Figur 4.10 Utviklingen i forsvarsrelatert ordresreserve.

5 Andre nøkkeltall

5.1 Forventninger til 2025

69 % av virksomhetene svarte at de forventer økt forsvarsrelatert omsetning i 2025, se figur 5.1. Den geopolitiske sikkerhetssituasjonen i verden gir høy etterspørsel etter virksomhetenes produkter. Tilsvarende forventer 70 % en fortsatt økning i ordreservene. 40 % venter økt behov for STEM-kompetanse.

Figur 5.1 Forventninger til utviklingen i 2025.

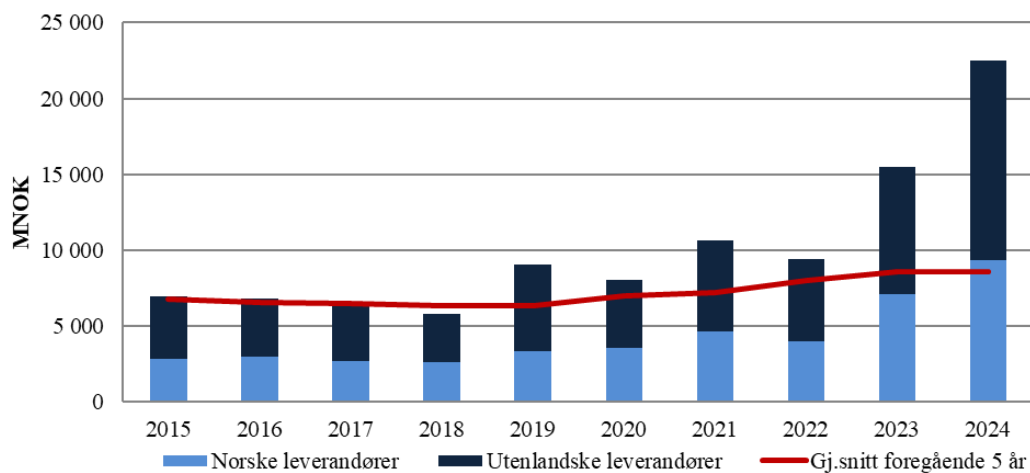
5.2 Forsvarsrelaterte innkjøpskostnader

Vi har bedt virksomhetene rapportere sine innkjøp til bruk i forsvarsrelatert virksomhet⁸. De samlede forsvarsrelaterte innkjøpskostnadene steg med 45 % fra 2023 til 2024 og summerte seg til 22,5 mrd. kroner. Beløpet var 113 % over femårsgjennomsnittet. Det var oppgang både for norske og utenlandske leverandører. De store virksomhetene sto for 76 % av de samlede innkjøpskostnadene og hadde en oppgang på 49 % i 2024. Innkjøpskostnadene hos mellomstore og små virksomheter steg også, se tabell 5.1 og figur 5.2.

⁸ Vi har bedt virksomhetene oppgi samlede innkjøp knyttet til både forsvarsrelatert og øvrig virksomhet, både fra norske og utenlandske leverandører. Som grunnlag for beregning av forsvarsrelaterte innkjøpskostnader har vi lagt til grunn forholdet mellom sivil og forsvarsrelatert omsetning

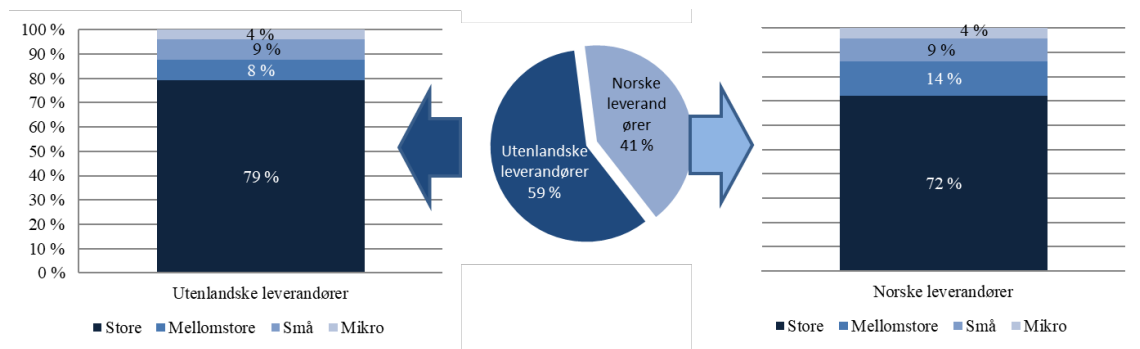
Forsvarsrelatert innkjøpskostnader (nominelle verdier)	MNOK 2024	Endring prosent	
		2023	2019-2023
Samlede innkjøpskostnader	22 488	45 %	113 %
<i>Innkjøp fra utenlandske leverandører</i>	<i>13 161</i>	<i>56 %</i>	<i>119 %</i>
<i>Innkjøp fra norske leverandører</i>	<i>9 327</i>	<i>32 %</i>	<i>106 %</i>
Størrelse			
<i>Store</i>	<i>17 152</i>	<i>49 %</i>	<i>119 %</i>
<i>Mellomstore</i>	<i>2 429</i>	<i>31 %</i>	<i>82 %</i>
<i>Små</i>	<i>1 985</i>	<i>121 %</i>	<i>176 %</i>
<i>Mikro</i>	<i>922</i>	<i>-25 %</i>	<i>42 %</i>

Tabell 5.1 Utviklingen i forsvarsrelaterte innkjøpskostnader.

Figur 5.2 Utviklingen i forsvarsrelaterte innkjøpskostnader.

De store virksomhetene sto for 79 % av innkjøpskostnadene fra utenlandske leverandører, og 72 % fra norske leverandører, se figur 5.3.

Figur 5.3 Innkjøpskostnader fordelt på virksomhetsstørrelse, utenlandske og norske leverandører, 2024.

Vedlegg

A Små og mellomstore virksomheter

De små og mellomstore virksomhetene, inkludert mikrovirksomhetene (heretter kalt SMB) blir ofte små i de samlede tallene. Her ser vi nærmere på SMB-segmentet, som i antall utgjør de fleste av virksomhetene i undersøkelsen.

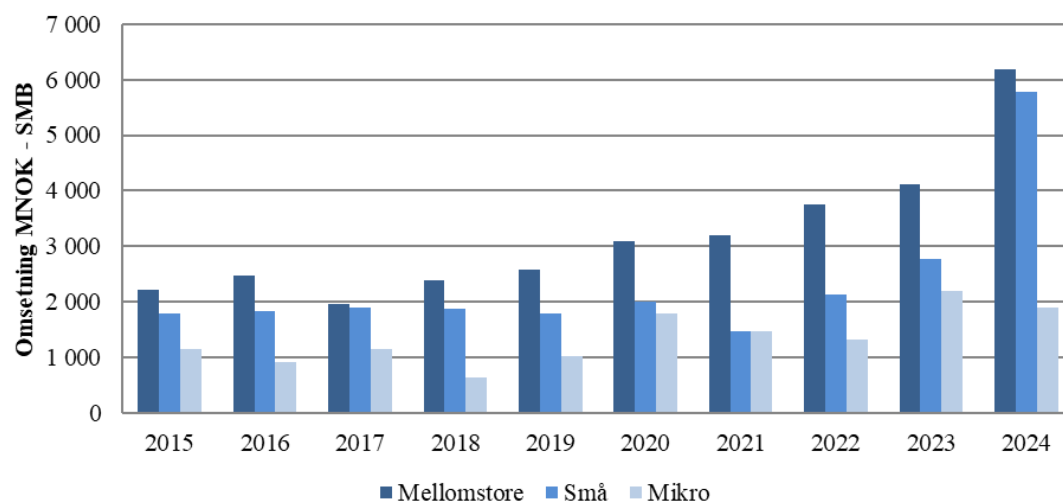
Kort oppsummert viser vår undersøkelse for 2024 at:

- 96 % av forsvarsbedriftene i undersøkelsen er SMB-er (94 % i 2023)
- 74 % av SMB-ene opererte i utenlandske markeder (79 % 2023)
- 53 % av SMB-ene rapporterte at de hadde forsvarsrelatert eksport (50 % i 2023)
- 47 % av SMB-ene hadde forsvarsmarkedet som primærmarked (52 % i 2023)

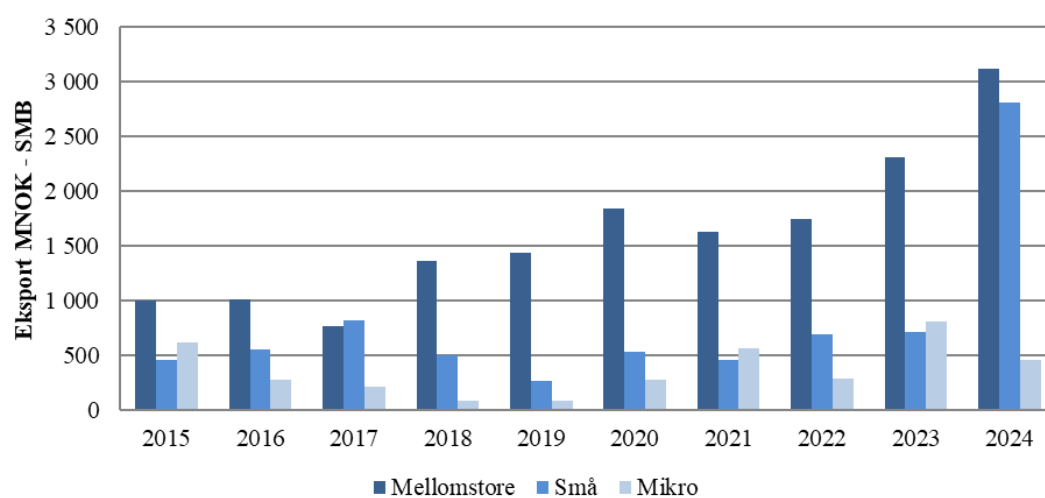
SMB-ene sto for:

- 30 % av samlet forsvarsrelatert omsetning (26 % i 2023)
- 48 % av omsetningen til Forsvaret (39 % i 2023)
- 87 % av den forsvarsrelaterte omsetningen til andre kunder i Norge (89 % i 2023)
- 22 % av den forsvarsrelaterte omsetningen til utenlandske kunder (18 % i 2023)
- 34 % av den forsvarsrelaterte eksporten (30 % i 2023)
- 28 % av forsvarsrelatert FoU i Norge (28 % i 2023)
- 21 % av de forsvarsrelaterte årsverkene (21 % i 2023)
- 16 % av de forsvarsrelaterte ordreservene (10 % i 2023)

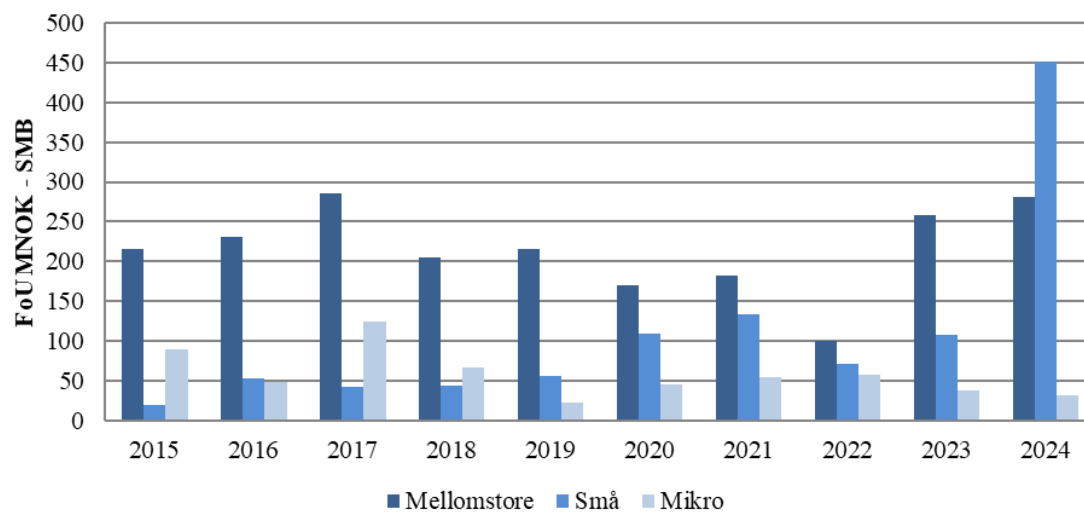
Omsetning:

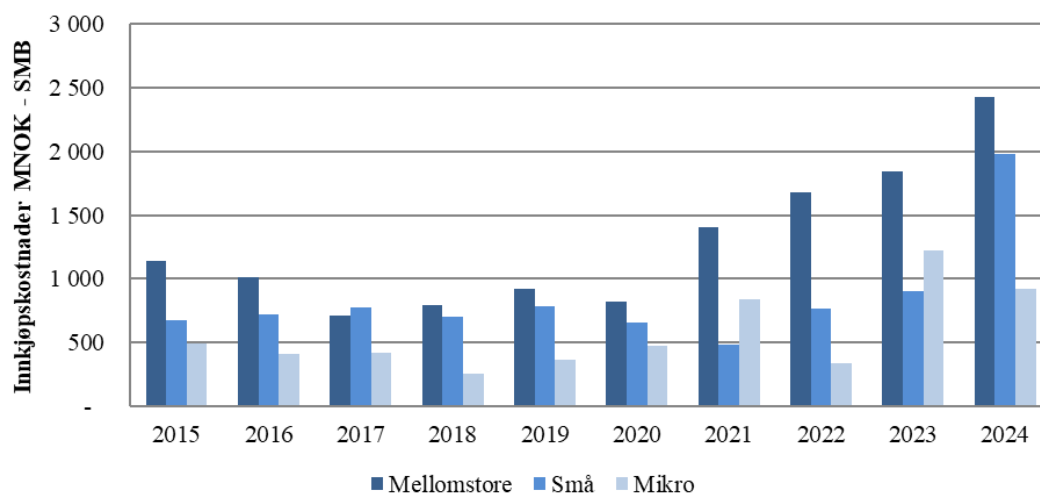
Eksport:

FoU:

Årsverk:

B Spørreskjema

Forsvarsindustrien i Norge - Statistikk

2024

Denne undersøkelsen gjennomføres årlig av Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI). Undersøkelsen er støttet av Forsvarsdepartementet (FD) og Forsvars- og sikkerhetsindustriens forening (FSI) hvor resultatene benyttes til å synliggjøre forsvarsindustriens strategiske betydning, bl.a i politiske drøftelser om rammevilkår.

Skjemamet inneholder faste spørsmål som går igjen fra år til år. I tillegg kan det settes fokus på ulike områder som suppleres med mer detaljerte spørsmål. For å få mest mulig sammenliknbar informasjon ber vi om at alle spørsmål blir besvart.

1. Generelt

Virksomhetens navn

Organisasjonsnummer

Kontaktperson

Telefonnummer

E-post

2. Omsetning [2024]

(Oppgi i hele 1 000 NOK)

Omsetning totalt

000

Forsvarsrelatert omsetning til Forsvaret i Norge

000

Forsvarsrelatert omsetning til andre kunder i Norge

000

Forsvarsrelatert omsetning til, og i, utlandet

000

Øvrig omsetning til norske kunder

000

Øvrig omsetning til, og i, utlandet

000

3. Eksport [2024], fra Norge

(Oppgi i hele 1 000 NOK)

Total eksport (netto)

000

Lisenspliktig eksport, varelister I (A- og B-materiell og tjenester)

000

Lisenspliktig eksport iht varelister II, flerbruksvarer (dual-use)

000

Herav, flerbruksvarer (iht varelister II) til militær sluttbruker

000

Øvrig ikke-lisenspliktig eksport

000

Herav, ikke-lisenspliktig eksport til militær sluttbruker

000

4. Forpliktelser [2024]

(Oppgi samlet verdi i hele 1 000 NOK, pr 31.12)

Gjenkjøpsforpliktelser

000

5. Forskning og utvikling (FoU) [2024]

(Oppgi prosent og i hele 1 000 NOK)

Forsvarsrelatert FoU finansiert av virksomheten

000

Forsvarsrelatert FoU finansiert av andre

000

Forsvarsrelatert FoU i utlandet

000

6. Årsverk [2024]

(Oppgi pr 31.12)

Antall årsverk, totalt

Antall forsvarsrelaterte årsverk i Norge

Antall forsvarsrelaterte årsverk i utlandet

Prosent forsvarsrelaterte årsverk med STEM-kompetanse

%

7. Innkjøp [2024]

(Oppgi prosent og i hele 1 000 NOK)

Innkjøp fra:

Innkjøpskostnader fra utenlandske underleverandører

000

Innkjøpskostnader fra norske underleverandører

000

Antall norske underleverandører

Prosent norske forsvarsrelaterte underleverandører

%

8. Ordresreserve [2024]

(Oppgi prosent og i hele 1 000 NOK)

Forsvarsrelatert ordresreserve pr 31/12 2024

000

Andel av ordreserven (2024) som er fra norske kunder

%

9. Hvilke forventninger har dere til 2025 mht:

Opp

Nøytral

Ned

Samlet forsvarsrelatert omsetning

☐

☐

☐

Forsvarsrelatert ordreserve

☐

☐

☐

Behovet for STEM-kompetanse

☐

☐

☐

10. Kommentarer

Kommentarer

Benytt kommentarfeltet dersom det rapporteres fra flere org.nr.

En mer utdypende veileder følger i sideliggende fane:
[Veiledning spørreskjema]

Med forsvarsrelatert menes enhver handel med varer og tjenester som har eller kan ha et militært formål og hvor sluttbrukeren er en forsvarsmakt

Sum driftsinntekter. Inkluderer både varer og tjenester

Totaltall for AS i Norge (inkludert utenlandske datterselskaper)

Inkluderer både varer og tjenester

Salg til f.eks. andre norske forsvarsvirksomheter

Eksport + omsetning i utenlandske datterselskaper

Inkluderer både varer og tjenester

Sivil eksport + omsetning i utenl. datterselskaper

Sum omsetning totalt

Alle varer og tjenester som føres ut av Norge

A- og B materiell og tjenester iht UD's varelister I. Gjelder kun salg

Gjelder salg omfattet av UD's varelister II, flerbruksvarer

Andel av flerbruksvarer (i rad over) til militær sluttbruker

Øvrig sivil (også sikkerhetsrelatert) eksport (varer og tjenester)

Andel av ikke-lisenspliktig eksport (i rad over) til militær sluttbruker

Forpliktelser om industrisamarbeid (gjenkjøp) overfor andre nasjoner

Resultatført og aktivert i (balanse)regnskapet

F.eks. kunder, Innovasjon Norge, EDF og NFR (herunder SkatteFUNN)

Regnskapsført FoU i utenlandske datterselskaper

Sivilt og forsvarsrettet, både i Norge og utlandet

Antall forsvarsrelaterte årsverk - i både inn- og utland (bruk f.eks. relativ andel fra sivil/forsvarsrelatert omsetning)

STEM-kompetanse = naturvitenskap, teknologi/IKT, ingeniørkunnskap og matematikk (B.Sc. og høyere).

Samlet kontraktsverdi eks mva

Samlet kontraktsverdi eks mva

Oppgi alle typer virksomheter - både sivile og forsvarsrelaterte

Norske forsvarsrelaterte leverandører som prosent av totalt antall leverandører

Forsvarsrelatert ordrebeholdning virksomheten har igjen å utføre ved utgangen av året. Samlet ordresreserve eks mva

Det antas at resterende prosent er fra utenlandske kunder

Jf. spm 2

Jf. spm 8

Jf. spm 6

FFI-RAPPORT 25/041

35

Veiledning for innrapportering til statistikk over norsk forsvarsindustri

Dette er en veiledning for hvilke tall som skal rapporteres inn til FFIs årlige statistikk over forsvarsindustrien i Norge. Veiledningen er laget for å redusere uklarheter og svare på ofte stilte spørsmål. For at statistikken og analysene fortsatt skal holde en høy kvalitet, ber vi om at dere legger inn en merknad i kommentarfeltet om hvilke metoder som er benyttet eller spesielle forhold som gjelder din bedrift.

1. Generelt

Med **Virksomhetens navn og organisasjonsnummer** refererer vi til den funksjonelt avgrensede, juridiske og økonomiske enheten som er beskjeftiget med produksjon, handel, tjenesteytende oppgaver eller andre aktiviteter som faller innenfor en bestemt næringsgruppe. Dersom rapporterende virksomhet inkluderer informasjon fra andre enheter (egne org.nr.), bes det om at det redegjøres for dette i kommentarfeltet.

For å sikre at skjemaene i fremtiden kommer frem til de riktige personer (dvs. de som innehar den nødvendige informasjonen til å fylle ut skjemaet), og for å lette kontakten i ettertid mht eventuelle avklaringer ber vi om at feltene **kontaktperson**, **telefonnummer** og **e-post** blir utfylt. Spesielt viktig er dette dersom adressaten til dette skjema ikke er den samme som den som fyller det ut.

2. Omsetning

Omsetning totalt viser til virksomhetens samlede driftsinntekter (dvs. salgs- og andre driftsinntekter). Omsetning totalt inkluderer således både sivil og forsvarsrelatert virksomhet, for kalenderåret. For de fleste virksomheter er dette de samme tallene som rapporteres inn til Regnskapsregisteret i Brønnøysund. Virksomheter med avvikende regnskapsår vil vi oppfordre til å rapportere tall for kalenderåret, sammen med en merknad i kommentarfeltet. Vi ber også om at den totale omsetningen inkluderer omsetningen for direkte datterselskaper i utlandet (dvs. **datterselskaper der virksomheten i Norge har en majoritetsandel**).

De neste tre feltene ber vi om at den **forsvarsrelaterte omsetningen** utfylles. Med forsvarsrelatert omsetning refererer vi til inntekter knyttet til salg av militært utstyr med tilhørende teknologier og øvrige varer som er spesialtilpasset forsvarsformål. Forsvarsrelaterte tjenester, for eksempel vedlikehold av militært utstyr og konsulenttjenester på oppdrag fra Forsvaret, inngår også i definisjonen.

Vi følger således UD's varelistes for å skille mellom forsvarsrelatert og sivil omsetning. Det betyr at disse postene også inkluderer sikkerhetsrelaterte produkter og tjenester som er underlagt lisensplikt av norske myndigheter (og hvor sluttbrukeren er en forsvarsmakt).

Vi ber i denne sammenheng om at den forsvarsrelaterte omsetningen spesifiseres i forhold til omsetning:

- direkte **til Forsvaret**
- indirekte gjennom leveranser **til andre kunder i Norge** (f.eks. salg til andre forsvarsvirksomheter)
- og **omsetning til, og i, utlandet** (forsvarsrelatert eksport og omsetning i utenlandske datterselskaper)

Differansen mellom **Omsetning totalt** og **Forsvarsrelatert omsetning** gir **Øvrig omsetning**. Dette kan også være varer og tjenester som leveres til Forsvaret, men som faller utenfor ovenstående beskrivelse, som for eksempel friluftsutstyr og kontorrekvisita. Vi ber om at feltene spesifiseres i forhold til hhv. omsetning til **norske kunder** eller om det er snakk om **omsetning til utlandet eller omsetning i utenlandske datterselskaper**.

3. Eksport

Eksporttallene viser til varer og tjenester som krysser norske grenser, og kan derfor være ulike omsetningstallene. **Total eksport** omfatter bedriftens samlede utførsel av varer og tjenester. For *forsvarsrelatert eksport* er det videre skilt mellom **lisenspliktig eksport** og **ikke-lisenspliktig forsvarsrelatert eksport**. **Lisenspliktig eksport** er tall som rapporteres til UD's eksportstatistikk, fordelt mellom **A og B materiell** og **tjenester** (begge inkludert i UD's vareliste I), samt **flerbruksvarer** (vareliste II). Med flerbruksvarer (dual-use) menes materiell, inkludert software og teknologi, som normalt benyttes til sivile formål men som også kan benyttes militært. Dette inkluderer varer av ikke-eksplosiv art og alle varer som kan nyttiggjøres i utviklingen av kjemiske, biologiske og nukleære våpen og/eller gjenstander.

Øvrig eksport er samlestposten som ikke dekkes av de ovenstående kategorier (og som er differansen mellom total eksport tallet og summen av de øvrige spørsmål). I forhold til det siste punktet bes det spesifisert andelen av salget som går til militære sluttbrukere. Dette kan f.eks. være varer som er spesialtilpasset militære behov, men som ikke antas å ha en strategisk betydning, for eksempel telt og andre "grønnmalte" produkter.

4. Forpliktelser

Gjenkjøpsforpliktelser gjelder forpliktelser om industrisamarbeid overfor andre nasjoner, hvor vi ber om tall for gjenstående forpliktelser ved utgangen av kalenderåret.

5. Forskning og utvikling (FoU)

Mht. **forsvarsrelatert FoU** finansiert av hhv. bedriften og andre (med)finansierer, er vi ute etter de verdier som er resultatført og aktivert som FoU-kostnader knyttet til bedriftens forsvarsrelaterte virksomhet. I spørsmålet om Forsvarsrelatert FoU i utlandet sikter vi til FoU som gjennomføres i datterselskaper i utlandet, og som er resultatført og aktivert i balanseregnskapet. I denne sammenheng anser vi som FoU, all virksomhet frem til leveranse av ferdig produkt til kunde starter. Dvs. testing, kvalifisering mv. regnes som del av utvikling og skal dermed rapporteres som FoU.

6. Årsverk

Årsverkstallene oppgis i heltidsekvivalenter, og kan derfor avvike noe fra antall ansatte. Forsvarsrelaterte **årsverk** omfatter årsverk i alle posisjoner knyttet til forsvarsrelatert virksomhet (utvikling, produksjon, salg, vedlikehold etc.). Støtteaktiviteter (it, lønn, ledelse med mer) fordeles proporsjonalt som andelen mellom sivile og forsvarsrelaterte årsverk. Dersom fordelingen mellom forsvarsrelaterte og øvrige årsverk er uklar, er det mulig å bruke forholdstall fra sivil/forsvarsrelatert omsetning. Vi ber om at det differensieres mellom forsvarsrelaterte årsverk i Norge og utlandet.

Hvor mange prosent av de opplyste årsverkene i Norge har **STEM-kompetanse**, hvor det med STEM-kompetanse siktes til naturvitenskap, teknologi/IKT, ingeniørkunnskap og matematikk.

7. Underleveranser

Med **leveranser** refererer vi til bedriftens samlede innkjøp, det vil si innkjøp knyttet til både forsvarsrelatert og øvrig virksomhet. Det bes om at tallene spesifiseres i forhold til hhv. utenlandske og norske leverandører. Tallene som oppgis er samlet verdi eksklusiv mva.

Prosent antall norske leverandører av totalt antall leverandører (prosent = $(\text{antall norske leverandører} \cdot 100\%) / \text{totalt antall leverandører}$).

8. Ordreserverve

Med **ordreserverve** menes: Verdien av den forsvarsrelaterte ordrebeholdningen virksomheten kontraktsmessig har igjen å utføre ved utgangen av året. Verdien av påbegynte entrepriser føres med fradrag for verdien av utført arbeid. Verdien er kontraktsummen eksklusive merverdiavgifter, men inklusive eventuelle produksjons- og omsetningsavgifter. **Andelen** av ordreserven som er fra norske kunder (inkludert fra Forsvaret) ber om et skjønnsmessig tall hvor de resterende prosentene av 100 antas å være fra utenlandske kunder.

9. Hvilke forventninger har dere til 2025 mht.:

Vi søker en skjønnsmessig forventningsavklaring i forhold til: **forsvarsrelatert omsetning og endringer i ordreserverve** (sistnevnte for de virksomheter hvor ordreserverve er relevant) og behovet for **STEM-kompetanse**. Det bes om at det avkrysses for om neste års tall forventes å gå opp, ned eller ligge på ca. samme nivå (nøytralt) som det aktuelle år.

10. Kommentarer

Benytt gjerne kommentarfeltet til f.eks. å presisere ovenstående tall om det er noe som kan fremstå som uklart, eller gi oss dine tilbakemeldinger på f.eks. feil, mulige forbedringer, forenklinger, presiseringer eller emner du/dere mener kunne være interessant å undersøke nærmere.

Forkortelser og begrepsavklaringer

EDF	Det europeiske forsvarsfondet (European Defence Fund)
EUR	Euro (€)
FD	Forsvarsdepartementet
FoU	Forskning og utvikling
FSi	Forsvars- og sikkerhetsindustriens forening
Jf.	Jamfør
Mellomstore	Virksomheter med fra 50 til 249 forsvarsrelaterte årsverk
Mikro	Virksomheter med antall forsvarsrelaterte årsverk under 10
Mill.	Million
MNOK	Million norske kroner
MUSD	Million United States Dollar
NATO	North Atlantic Treaty Organization
NOK	Norske kroner
Nominell	Gjeldende pengeverdi, ikke prisjustert
NSPA	NATO Support and Procurement Agency
R&D	Research and Development (forskning og utvikling)
Små	Virksomheter med mellom 10 til 49 forsvarsrelaterte årsverk
SMB	Mikro, Små og Mellomstore Bedrifter
SSB	Statistisk sentralbyrå
Store	Virksomheter med over 250 forsvarsrelaterte årsverk
UD	Utenriksdepartementet
USD	United States Dollar (\$)

Referanser

Aase G., Roth E. & Swaminathan S. (2018). *McKinsey Quarterly*, April 2018. *Taking the measure of innovation*. [Taking the measure of innovation with conversion metrics | McKinsey](#)

Forsvarsdepartementet (2024). Prop. 87 S (2023-2024) *Forsvarsløftet – for Norges Trygghet. Langtidsplanen for forsvarssektoren 2025-2036*.

Forsvarsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (2024). *Veikart for økt produksjonskapasitet i forsvarsindustrien*.

Forsvarsdepartementet (2021). Meld. St. 17 (2020–2021) *Samarbeid for sikkerhet. Nasjonal forsvarsindustriell strategi for et høyteknologisk og fremtidsrettet forsvar*.

Forsvarsmateriell (2025). *Årsrapport 2024*

North Atlantic Treaty Organization (2025). *Defence Expenditure of NATO Countries (2015–2025)*. NATO Public Diplomacy Division.

NATO Support and Procurement Agency (2025). *Contractual Relations Norway-NSPA, Jan–Dec 2024*.

Paulsrud, M. (2022). *Forsvarsindustrien i Norge - statistikk for 2021* (FFI-rapport 22/02210). Forsvarets Forskningsinstitutt.

Paulsrud, M. (2023). *Forsvarsindustrien i Norge - statistikk for 2022* (FFI-rapport 23/01888). Forsvarets Forskningsinstitutt.

Skøelv, Å. og Paulsrud, M. (2024). *Forsvarsindustrien i Norge – statistikk for 2023* (FFI-rapport 24/01825) Forsvarets Forskningsinstitutt.

Tvetbråten, K. (2011). *Rutiner for Næringsdatabasen og analyser av forsvarsindustrien ved FFI* (FFI-rapport 2011/02085). Forsvarets Forskningsinstitutt.

Utenriksdepartementet (2025). Meld. St. 29 (2024–2025) *Eksport av forsvarsmateriell fra Norge i 2024, eksportkontroll og internasjonalt ikke-spredningssamarbeid*.

Om FFI

Forsvarets forskningsinstitutt ble etablert 11. april 1946. Instituttet er organisert som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter underlagt Forsvarsdepartementet.

FFIs formål

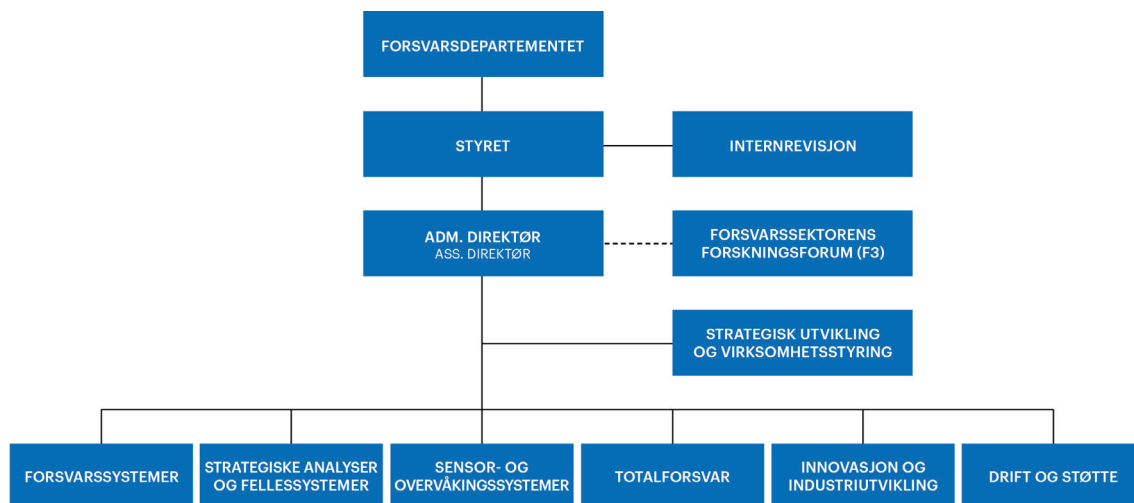
Forsvarets forskningsinstitutt er Forsvarets sentrale forskningsinstitusjon og har som formål å drive forskning og utvikling for Forsvarets behov. Videre er FFI rådgiver overfor Forsvarets strategiske ledelse. Spesielt skal instituttet følge opp trekk ved vitenskapelig og militærteknisk utvikling som kan påvirke forutsetningene for sikkerhetspolitikken eller forsvarsplanleggingen.

FFIs visjon

FFI gjør kunnskap og ideer til et effektivt forsvar.

FFIs verdier

Skapende, drivende, vidsynt og ansvarlig.

Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)
Postboks 25
2027 Kjeller

Besøksadresse:
Kjeller: Instituttveien 20, Kjeller
Horten: Nedre vei 16, Karljohansvern, Horten

Telefon: 91 50 30 03
E-post: post@ffi.no
ffi.no

Norwegian Defence Research Establishment (FFI)
PO box 25
NO-2027 Kjeller
NORWAY

Visitor address:
Kjeller: Instituttveien 20, Kjeller
Horten: Nedre vei 16, Karljohansvern, Horten

Telephone: +47 91 50 30 03
E-mail: post@ffi.no
ffi.no/en